

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α' Γενικού Λυκείου

Μ. Δευτέρα 2 Απριλίου 2018 | Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΘΕΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Οι αλαζόνες ηγέτες συνήθως δεν ενδιαφέρονται παρά μόνο για τους εαυτούς τους. Διαφορούν για τις ανάγκες των συναθρώπων τους, τους εκμεταλλεύονται, τους μεταχειρίζονται σαν υπηρέτες τους. Αυτό το επιτυγχάνουν, χειραγωγώντας τους ανθρώπους, χρησιμοποιώντας το χάρισμα της επικοινωνίας. Μεγαλοποιούν το όραμά τους, δημιουργούν υπέριμετρες προσδοκίες και πείθουν ότι η επίτευξή τους είναι ρεαλιστική. Περιαιτολογούν υπερβολικά και μεγαλοποιούν την εικόνα τους και τις αρετές τους, δημιουργούν την ψευδαίσθηση για τη δυνατότητα χειρισμού της κατάστασης, ενώ στην πραγματικότητα είναι εκτός ελέγχου. Κερδίζουν τη δέσμευση και τη διάθεση των ανθρώπων να υλοποιήσουν το έργο, αποκρύπτοντας, όμως, τις αρνητικές πληροφορίες. Χρησιμοποιούν θετικές και ευχάριστες εκφράσεις, ώστε να αποσπάσουν την προσοχή των άλλων από τις δυσάρεστες πληροφορίες. Χρησιμοποιούν κολακείες και θεατρικά τεχνάσματα για τη χειραγωγή του ακροατηρίου τους.

Έχουν την αίσθηση ότι τα ξέρουν όλα, πάντα αυτοί έχουν δίκιο και ποτέ δεν φταίνε οι ίδιοι για τις αποτυχίες. Δεν μαθαίνουν από τα λάθη και τις αποτυχίες, δεν τους αρέσουν οι συμβουλές και οι διαφωνίες. Θίγονται, θυμώνουν και γίνονται επιθετικοί, όταν τους ασκούν κριτική. Θέλουν συνεργάτες που να τους λένε πάντα «ναι» και να τους θαυμάζουν. Υποτιμούν και αγνοούν τους περιορισμούς, τις δυσκολίες και τις ατέλειές τους, καθώς αισθάνονται ακατανίκητοι. Ουσιαστικά, χάνουν την επαφή τους με την πραγματικότητα, ζουν σε «γυάλινους πύργους» και δεν συνειδητοποιούν τους κινδύνους. Έτσι, οδηγούνται σε επικίνδυνες αποφάσεις και παράτολμα έργα, που μπορεί να συνεπάγονται ανεπανόρθωτες συμφορές.

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

Τους ενδιαφέρει περισσότερο η δόξα, παρά να αφήσουν ως κληρονομιά τους διαδόχους κατάλληλους, που θα συνεχίσουν τη διαρκή πρόοδο της κοινωνίας. Δεν ενδιαφέρονται να αναπτύξουν άλλους ηγέτες, ενώ σε καμία περίπτωση δεν επιθυμούν συνάδελφοι ή συνεργάτες τους να γίνουν καλύτεροι από αυτούς, υποχρεώνοντας τους άλλους να μένουν πάντα στη σκιά τους.

**Ελαφρώς διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο του Δημήτρη Μπουραντά
«Όλα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη».**

Ο Δημήτρης Μπουραντάς είναι καθηγητής του Μάνατζμεντ, Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Διοίκησης Επιχειρήσεων για στελέχη (Executive MBA) και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος (MSc) Διοίκησης Ανθρωπίνων Πόρων στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Η σελίδα αυτή, που παραδίδεται μία βδομάδα πριν από τη δημοσίευσή της, γράφεται τις μέρες που δεν έχουν περισυλλεγεί ακόμη όλα τα πτώματα απ' το ναυάγιο του «Εξπρές Σάμινα». **Έτσι**, θα σταθεί κι αυτή μεσίστια μπροστά στους δεκάδες νεκρούς· μα πιο πολύ θα σκύψει μπροστά στους Παριανούς και τους δεκαετηχρονούς φαντάρους που γλίτωσαν τόσες ζωές.

Όλοι διαβάσαμε κι ακούσαμε, σ' όλα τα μέσα, τους διασωθέντες, που μιλούσαν με σπασμένη φωνή ή και με λυγμούς για την αυτοθυσία των σωτήρων τους, και ιδιαίτερα των φαντάρων. Και διαβάσαμε και τις μαρτυρίες των φαντάρων. Με κίνδυνο να φανεί ότι τραβάω «απ' τα μαλλιά» μια τραγική είδηση, αναδημοσιεύω από τον ημερήσιο τύπο όσα αποσπάσματα χωράει η στενόχωρη σελίδα μου από τα λόγια των παιδιών αυτών και καλώ να τα ξαναδιαβάσουμε μαζί, με τη μικρή, έστω, χρονική απόσταση και ανεξάρτητα πια από το «αστυνομικό» ενδιαφέρον τους: [...] «Πριν πέσουμε στο νερό, είδα έναν πατέρα να κρατά το κοριτσάκι του. **Όμως**, ήταν φανερό πως ήταν τόσο φοβισμένος, που κατά πάσα πιθανότητα δεν θα τα κατάφερνε να σωθεί μαζί με το παιδί. Τον παρακαλούσα να μου δώσει τη μικρή. Εκείνος αρνιόταν. Ήταν ο πατέρας της και ένιωθε

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

πως έπρεπε πάση θυσία να την προστατεύσει. Την κρατούσε σφιχτά στην αγκαλιά του, αλλά ήταν φανερό πως δεν θα τα κατάφερνε. Τελικά, του την άρπαξα από τα χέρια, κι εκείνος έμεινε εκεί να φωνάζει. Δεν ήξερε τι γινόταν. Ήταν λογικό να μη θέλει ν' αφήσει το παιδί του ... ». «Κολυμπούσα μαζί με το κοριτσάκι. Κολυμπούσα γι' αυτό. Δεν φαινόταν να είχε καταλάβει τι γινόταν. Δεν έκλαιγε. Μόνο παραπονιόταν κάθε λίγο πως κρύωνε και νύσταζε. Προσπαθούσα να την ξεγελάσω, δείχνοντάς της το λαμπάκι του σωσιβίου. Ψευτοέπαιζε, ώσπου έφταναν τα κύματα. Τότε τη σήκωνα ψηλά, για να μην πει νερό, και κοιτούσα πίσω μου, για να υπολογίζω πότε θα μας χτυπούσε το επόμενο κύμα. Έτσι, ήμουν έτοιμος να πάρω ανάσα και να κρατώ το μωρό όσο πιο ψηλά μπορούσα ... ». «Αυτό μας κρατούσε στο νερό απάνω. Αφού λέγαμε, κι εμείς να πνιγούμε, το μωρό να μην πάθει τίποτα, είναι κρίμα να πάθει το μωρό τίποτα. Κι **όταν** βούλιαζα εγώ και φώναζα τον Γεωργιάδη: “Αλέξανδρε, δεν μπορώ, βουλιάζω”, ερχόταν, με τραβούσε πάνω κι έπαιρνε το μωρό να με ξεκουράσει. Μετά, το ίδιο έκανα εγώ ... ». «Δε σώσαμε εμείς το μωρό. Αυτό έσωσε εμάς. Αυτό μας έδινε κουράγιο, όταν κουραζόμασταν. Ακούγαμε το κλάμα του και μας έδινε δύναμη».

Σκέφτομαι τον ηρωισμό των φαντάρων, αλλά σκέφτομαι και τον «ηρωισμό» των δημοσιογράφων, που θα ανασύνταξαν **εκ βάθρων** τον λόγο των φαντάρων: αφού «οι νέοι σήμερα 50 λέξεις χρησιμοποιούν όλες κι όλες», όπως μας διαβεβαιώνουν σκανδαλισμένοι άλλοι δημοσιογράφοι (ή μήπως οι ίδιοι, αλλά σε άλλων προθέσεων ρεπορτάζ;) κι όπως μας το υπογράφουν με ιερή ανατριχίλα δάσκαλοι και μελετητές και επιστήμονες. **Αρα**, οι φαντάροι πρέπει να είπαν, ή θα όφειλαν να πουν, προκειμένου να μη διαψεύσουν τόσα και τόσα ρεπορτάζ, έρευνες και μελέτες, κάτι σαν: «Και να δεις, δικέ μου, ακούμε ξαφνικά το μπαμ και φλιπάρουμε. Ρε, λέω του κολλητού μου, τι έγινε ρε; Πού θες να ξέρω, μωρέ, μου λέει, είναι όμως για να την κάνουμε. Πωω ρε φάση, να δεις να τα 'χουν πάρει όλοι στο κρανίο, οι γαλονάτοι και οι έτσι να μην καταλαβαίνουν Χριστό, “ίσα ρε, μη φοβάστε” μας λέγαν, αλλά μασάει η κατσικά ταραμά, δικέ μου; Πήγαμε να την κάνουμε στο έτσι ... ».

Τώρα πώς, από κει που πήγαν «να την κάνουν» τα «βρομόπαιδα που δεν σηκώνονται ποτέ στο λεωφορείο» και «δεν έχουν ίχνος σεβασμό», αυτή η «αφασική» νέα γενιά και τα λοιπά, πώς, λέω, από κει που πήγαν «να την κάνουν», βρέθηκαν να σώζουν ζωές πριν από τη δική τους, αυτό θα μας το πει η αρμόδια επιστήμη, θα μας το πούμε εμείς οι ίδιοι, οι πρώτοι τιμητές και απαξιωτές των άλλων, και ιδιαίτερα – σύμφωνα με μαθηματικό και προαιώνιο κανόνα – των νέων. Και θα μας πει και πού τη βρήκαν ξαφνικά τη γλώσσα οι «άγλωσσοι» αυτοί και τα 'παν έτσι, **αν** τα είπαν.

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

[...] Ξανακοιτάζω τη φωτογραφία: δεν μοιάζει να φορούσαν γυαλιά αυτά τα παιδιά με το φωτεινό πρόσωπο, ένας εδώ με το χαμόγελο, άλλοι σαν να κοιτάζουν στο κενό· σίγουρα, όμως, για άλλη μια φορά, μας φόρεσαν εμάς τα γυαλιά – αλλά εμείς, σιγά μη δούμε κάτι άλλο απ' αυτό που θέλουμε εμείς να δούμε!

Ελαφρώς διασκευασμένο κείμενο από το προσωπικό ιστολόγιο του Γιάννη Χάρη.

Ο Γιάννης Χάρης είναι συγγραφέας, διορθωτής, μεταφραστής και επιμελητής κειμένων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΘΕΜΑ Α

A1. Να παρουσιάσετε σε μια παράγραφο 100 περίπου λέξεων τα, διαμετρικά αντίθετα, χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς του αλαζόνα ηγέτη, η οποία περιγράφεται στο πρώτο κείμενο, και της συμπεριφοράς του νέου που θυσιάζεται για τον συνάνθρωπο, όπως παρουσιάζεται στο δεύτερο κείμενο.

[Μονάδες: 10]

A2α. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με τα παραπάνω κείμενα, τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος**:

- **α.** Οι συγγραφείς και των δύο κειμένων εκφράζουν την αποδοκιμασία τους για τη συμπεριφορά των προσώπων στα οποία αναφέρονται.
- **β.** Ο συγγραφέας του πρώτου κειμένου κατηγορεί τους αλαζόνες ηγέτες για λαϊκισμό και δημαγωγία.

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- γ. Ο συγγραφέας του πρώτου κειμένου θεωρεί ότι οι αλαζόνες ηγέτες θέτουν εφικτούς στόχους.
- δ. Ο συγγραφέας του δεύτερου κειμένου θεωρεί ότι η λεξιπενία αποτελεί χαρακτηριστικό της γλώσσας των σύγχρονων νέων.
- ε. Ο συγγραφέας του δεύτερου κειμένου θεωρεί τους νέους φαντάρους παράδειγμα προς αποφυγή.

[Μονάδες: 10]

A2β. Να εντοπίσετε στο δεύτερο κείμενο δύο αποσπάσματα στα οποία διαφαίνεται η ειρωνική διάθεση του συγγραφέα και να εξηγήσετε σε 40 – 50 λέξεις απέναντι σε ποιους παρουσιάζεται ειρωνικός και γιατί.

[Μονάδες: 10]

ΘΕΜΑ Β

B1α. «Οι αλαζόνες ηγέτες χρησιμοποιούν θετικές και ευχάριστες εκφράσεις, ώστε να αποσπάσουν την προσοχή των άλλων από τις δυσάρεστες πληροφορίες». Να αναγνωρίσετε τη σύνταξη που χρησιμοποιεί στο παραπάνω απόσπασμα ο συγγραφέας του πρώτου κειμένου, να αιτιολογήσετε την επιλογή του αυτή και να μεταφέρετε το απόσπασμα στην αντίθετη σύνταξη.

[Μονάδες: 5]

B1β. *έτσι, όμως, όταν, άρα, αν:* Να επισημάνετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες ο συγγραφέας του δεύτερου κειμένου επιτυγχάνει τη συνοχή των περιόδων του (οι λέξεις είναι τονισμένες στο κείμενο).

[Μονάδες: 5]

2018 | Φάση 2 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

B2α. *υπέρμετρες, θίγονται, υποχρεώνοντας, σκέφτομαι, εκ βάθρων:* Να δώσετε από μια συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις των κειμένων (οι λέξεις είναι υπογραμμισμένες στα κείμενα – **προσοχή:** και για το *εκ βάθρων* το συνώνυμο να είναι μονολεκτικό).

[Μονάδες: 5]

B2β. *ρεαλιστική, αποκρύπτοντας, δυσάρεστες, υποτιμών, πρόοδο:* Να δώσετε από μια αντώνυμη λέξη για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις των κειμένων (οι λέξεις είναι υπογραμμισμένες στα κείμενα).

[Μονάδες: 5]

ΘΕΜΑ Γ

Γ. Διαβάζετε το πρώτο κείμενο από το βιβλίο του καθηγητή Μπουραντά και, λίγες μέρες αργότερα, επιλέγετε από τον καθηγητή της Νεοελληνικής Γλώσσας να εκπροσωπήσετε το σχολείο σας στη Βουλή των Εφήβων. Γνωρίζοντας, λοιπόν, ότι θα εκφωνήσετε την εισήγησή σας (έκτασης 400 περίπου λέξεων) ενώπιον της πολιτικής ηγεσίας του τόπου και επηρεασμένοι από το κείμενο του κυρίου Μπουραντά, αποφασίζετε να επισημάνετε στοιχεία της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του πολιτικού ηγέτη που, με τη δράση του, θα μπορέσει να αποτελέσει σήμερα πρότυπο και πηγή έμπνευσης για τους νέους ανθρώπους.

[Μονάδες: 50]

Ευχόμαστε επιτυχία!!!